

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejeman za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Govor slovenskega poslanca dr. Vošnjaka

o ces. kr. zalogi šolskih knjig (v državnem zboru 23. febr. po stenogr. zapisniku).

Resolucija, katero je odsek za poduk predlagal, se mi ne zdi dosti obsirna, ker se obrača le proti daljnemu razširjenju zaloge šolskih knjig, dočim pravo zanimanje šolstva sploh omejenje ali popolno odpravljenje zaloge šolskih knjig zahteva. Glasoval bodem torej proti resoluciji, akoravno rad priznavam, da se s tem majhen korak do poboljšanja stori. Pa tudi druge resolucije ne bom predlagal, ker vem, da ako pride od te strani (desne), tako ne dobi zbornične večine; ker mi je dalje osoda, katera je take resolucije od vladne strani doletela, iz poprejšnjih časov znana, da so namreč taki sklepi poslanske zbornice, ako niso vladi po volji, vselej brez uspeha.

Tak monopol z zalogo šolskih knjig, ne obstaja, kolikor jaz vem, v nobeni drugi državi, ker so povsod uvideli, da se potom privatne konkurence lagljeje in boljše oskrbe šolske knjige.

Poročilo prav omenja, da se vzdržanje samostojne zaloge šolskih knjig daje teško opravičiti, in da razlogi, ki se navajajo od strani uprave, niso veljavni.

Ako pa poročilo ta svoj izrek omejuje le na učilnice z nemškim učnim jezikom in glede nenemških učilnic hoče vzdržati še dalje c. kr. zalogo šolskih knjig, moram ravno temu trdenju, ker je v protivju z obstoječimi razmerami, kot nepravemu protistaviti se.

Nobenega naroda nenemške narodnosti v Avstriji nij, ki bi ne imel toliko inteligentnih močij, da bi bil v stanu, oskrbeti knjige, ki

so za ljudske šole potrebne. Ne ta nezmožnost je uzrok, da zaloga šolskih knjig nenemške ljudske šole skoraj izključljivo preskrbuje s šolskimi knjigami, uzrok je marveč v monopolu, ki ga vlada vzdržuje, vsled česar so ravno one knjige, ki iz te zaloge prihajajo, v šoli pripuščene, one pa, ki so se po privatni konkurenci preskrbele, se ne potrdijo, ma če so še tako dobre.

Hočem samo opomniti na ravnanje vlade in štajerskega deželnega šolskega sveta glede slovenskih in slovensko nemških ljudskih šol na spodnjem Štajerskem. Za slovenske ljudske šole se je, kakor kaže poročilo c. kr. učnega ministerstva od l. 1875, nad 108.000 šolskih knjig iz šolske zaloge l. 1875 izdalo; vendar izdaje zaloga šolskih knjig skoraj skozi in skozi le šolske knjige za eno ali dvarazredne ljudske šole, a na večrazredne in na meščanske šole se niti ne ozira ne. Ker torej za te nazadnje imenovane učilnice učnih sredstev večjidel manjka, so nekateri marljivi učitelji nekaj iz lastnega nagiba, nekaj pa na prigovarjanje učiteljskega društva za spodnje Štajersko predstavili v slovensko in na svoje stroške dali natisniti nemške knjige, ki so potrjene in tam vpeljane. To se je zgodilo z več knjigami profesorja Netoličke v Gradci, z njegovo „malo fiziko“, „malim naravoslovjem“, „zgodovino za ljudske šole“, „fiziko in kemijo“ od Deckerja, dalje s „pripovedmi iz štajerske zgodovine“ od profesorja Kronesa itd.

Štajerski deželni šolski svet, oziroma vlada, je izvemši ene same teh knjig drugim odrekla dovoljenje za učilnice in je njih razširjenje v ljudskih šolah prepovedala.

Tukaj imamo torej čudno resnico, da na eni strani c. kr. zaloga šolskih knjig potreb-

nih knjig ne podaja, na drugi strani pa vlada take knjige, ki jih podaje privatna konkurencija na podlagi nemških knjig v dobri in rabljivej prestavi, za šolsko rabo ne dovoljuje. Zastonj sem iskal, kaj bi bilo pač vlado nagnilo do takega ravnanja, ki šolstvu očitno škoduje. Ne morem misliti, da sovraštvo vlade proti slovenske narodnosti tako daleč sega, da se šolam celo učna sredstva jemljó, da se slovenski narod na nižji stopinji olike obdrži. Naprvo nam gospod minister za nauk in bogočastje s posmehovanjem očita, da nemamo učnih sredstev in učnih močij za naše slovenske šole; preskrbimo si potem iz lastnih žrtev učnih sredstev za ljudske in za srednje šole, ker je, kakor znano, kranjski deželni zbor dovolil 10.000 goldinarjev za izdaje knjig za srednje šole. Zdaj pa pride vlada in prepové razširjanje takih knjig na ljudskih šolah; dalje pa je odvisno od čudi gospoda učnega ministra, da-li se nema vsak dan kak profesor srednje šole, ako je Slovenec, predstaviti iz domovine, bodi-si v Dunajsko Novomesto, bodi-si v Videnavo v Šleziji, kakor se je to te dni zgodilo profesorju iz Kranja, pravijo, da iz službenih obzirov.

Kje drugje bi vodstvo poduka zadovoljno in veselo bilo, ko bi marljivi učitelji svoj čas v to vporabljali, da učna sredstva, ki še manjkajo, z lastno pridnostjo preskrbé. Pri nas pa je to ravno narobe.

Ukazeljni in v službi goreči učitelj sme se zanašati, da bo vlada — tukaj mislim posebno štajerski deželni šolski svet — kovarila proti njemu, ako svoje moči vporablja za narod, kateremu pripada in mej katerim

Listek.

Prižigalec.

(Roman, v angleškem spisala Miss M. Cummins, poslovenil J.)

Devetnajsto poglavje.

(Dalje.)

„Sebe samega in svojo majheno prijateljico tam le imenujem prav poštene ljudi,“ odvrnil je doktor kazaje na Jerico, ki je za zidom stoječa tja kukala ter srčno smijala se, da je bil doktor tako zasačen.

Mladenič je pogledal v isto mer, kamor so bile oči doktorjeve obrnene, ter je oči uprl v Jeričino smehljajoče lice.

„Čestiti gospod, kaj vam morem storiti?“ vprašal je.

„Nekaj gotovo,“ odvrnil je doktor. „Prišel sem le po par hrušek. Vi pa ste večji od mene — morebiti zamorete s svojo kljukasto palico pripogniti ono lepo vejo.“

„Kaj pošten in časten nalog!“ mrmral je mladenič. „Srečnega se bodem štel, da se udeležim tako blage reči.“

To rekši vzela je palico na tleh in pripognivši vejo, da jo je lahko dosegel z roko, potresel jo je močno. Zrele hruške so padale na vse strani. Ko je doktor napolnil si žepe in roke, odpravil se je, da bi zopet poskočil čez zid.

„Kaj imate dosta?“ vprašal je mladenič z istim zelo lenim glasom.

„Dosta! dosta!“ rekel je doktor.

„Veseli me,“ rekel je mladenič, vlegel se zopet v travo, a še zmirom strmo gledal Jerico.

„Pač ste zelo trudni,“ rekel je doktor umaknivši se par stopinj. „Jaz sem zdravnik, ter bi vam svetoval, da se vležete in malo zaspančkate.“

„Vi ste, zares!“ odvrnil je mladenič z onim na pol dolgočasnim na pol zbadljivim glasom, s katerim je uže poprej govoril. „Po

takem se mi zdi, da bodem ubogal vaš svet.“ To rekši vlegel se je zopet v travo ter je zatisnil oči.

Ko je doktor izpraznil žepe na klopi vrtno hišice in prosil Jerico, naj je, smijal se je tako neizmerno svojej fantalinskej dečariji, da je hruške komaj jel. Kar se je spomnil, da je uže pozno. Pogledal je na uro. „Pol petih. Črez deset minut se vozovi odpeljejo. Kdo me pelje na stajo?“

„Čestiti gospod! jaz ne vem,“ odgovorila je Jerica, katero je bil vprašal.

„Kje je Jurij?“

„Šel je na travnik po seno, a vranič stoji napravljen na dvorišči. Videla sem ga prikleniti, ko ste vi bili z voza.“

„Oh! tako me lahko vi peljete na stajo.“

„Tega ne morem, čestiti gospod! Tega ne znam.“

„A, to morate znati. Čem vam pokazati, kako se to stori. Bojite se vsaj ne.“

deluje. Štajerski deželni šolski svet je menda pozabil, da na Štajerskem poleg treh petin prebivalstva nemške narodnosti živi dve petini Slovencev, zato tako navdušen deluje proti slovenske narodnosti, da ne ovira samo uvedanja takih knjig v šole, nego celo z direktnimi ukazi učitelje svari, da takih knjig za-se ali za učiteljsko bukvarno nemajo kupovati. (Klici: čujte! čujte!)

Pred menoj leži tak več ko čuden ukaz štajerskega deželnega šolskega sveta, ki opominja na najlepše čase birokratičnopolicijskega nadzorovanja. Ta ukaz od 11. jan. t. l. št. 326 prinaša po okrajnih šolskih svetih krajnim šolskim uradom na spodnjem Štajerskem ministerjalni ukaz od 25. marca 1873, ki se tiče rabljenja učnih knjig na ljudskih in meščanskih šolah na znanje; štajerski deželni šolski svet je baje zvedel, da se posebno v spodnjem delu dežele poskuša razširjati nekaj samostojno spisane, nekaj pa prestavljene knjige, ki postavno niso privoljene, in da se učitelje javno opominja — kakor se je to zgodilo v številu 24 „Slovenskega učitelja“, ki je list spodnje-štajerskega učiteljskega društva — naj od nadučitelja Ivana Lapajne prestavljeno „zgodovino“ od prof. Netoličke za ljudske šole za-se in za svoje učence kupijo. Ker je tako vsiljevanje knjig nepostavno in sposobno, da šolstvu škoduje — vprašati moram, zakaj se nemškemu šolstvu ne škoduje, kjer je knjiga že tako dolgo v rabi — in ker nek učitelj z nedovoljenim izgovorom — s katerim, nij povedano — svoje literarične proizvode hoče poprodati, in s tem celo učiteljski stan onečastuje — štajerski deželni šolski svet je zares neizrečeno skrben za dostojnost spodnje štajerskega učiteljstva (veselost) — je deželni šolski svet, da avtoriteto postave varuje — kakor da bi se že revolucija začnjala — primoran, da opomni šolsko vodstvo na omenjeni ministerjalni ukaz in še posebej na §. 3 tega ukaza, da se po njem ravna in da je za vsako zanemarjenje odgovoren.

Gospoda! dokler bode tako enostransko in ozkovedno stališče pri voditeljnih organih našega šolstva merodajno, se ne da upati posebnega napredovanja pri šolstvu.

Iz takega postopanja se vedno le vidi, da voditeljstvu poduka nij za povzdigo poduka, nego le za politične strankarske namene,

katero pri nas Slovincih hoče in upa doseči z germanizacijo.

Toda pri ljudske šoli je takovo strankarsko gospodarstvo najmenj na pravem mestu in je le v stanu, da celo ljudsko šolstvo do pogina tira. Omejenje, in še boljše, odpravljenje sedanjega monopola c. kr. zaloge šolskih knjig bi ne le vsi strokovnjaški krogi z veseljem pozdravili, nego tudi vse prebivalstvo bi jo z zadovoljstvom sprejelo.

Iz teh razlogov se ne morem ogreti za zateznelo in brezbarveno resolucijo podučnega odseka in bom proti njej glasoval.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 2. marca.

Dunajski „Vaterland“ je bil konfisciran v sredo, ker je prinesel izpisek iz brošure „Ein offenes Wort an den Justizminister“ od pisatelja znane brošure „Lasser genannt Auersperg.“

Hrvatski listi, tudi vladni, so začeli živo brigati se in vlado ter generala Mollinarija priganjati, naj vojno krajino zjedini s civilno Hrvatsko. Mogoče, da hote v višjih krogih prej Hrvate zadovoljiti s krajino, predno z okupacijo Bosne novo vojno krajino ustvarijo.

Vsi **ogerski** listi, tudi „Hon“, so z novo pogodbo nezadovoljni in „Naplo“ pravi celo, da je Tisza pomilovanja vreden. „Hon“ pravi, da je nevarno, colno nagodbo za deset let sklepati. „Nemzeti Hirlap“ pravi, da je baron Simonyi kot trgovinski minister vse spridil. Drugi listi smešijo Sennyeya in Simonyija. Več liberalnih poslancev je izjavilo, da ne bodo za nagodbo glasovali. — Predvčeranjem se je ogerska vlada bala demonstracij na galeriji. Zato je policaje tja postavila. Zarad tega je pa poslanec Nemeth ostro in surovo Tiszo in vlado napadel. Nezadovoljnost raste, Tisza je popolno nepopularen postal.

Vnanje države.

Srbija dake sklepa z dovoljenjem Rusije mir s Turki, na podlogi stanja, kakor je bilo pred vojsko. Gotovo s teškim srcem, ker šla je v boj osvobajati brate, ne osvajat tujo zemljo. Zdaj mora to pustiti Rusiji in — Avstriji. Tudi se poroča, da so začeli razni nečisti elementi revolucionarno v Srbiji rovatiti in je že več zaprtih.

Za **Črnogoro** je premirje na 20 dnij podaljšano. Ali bode Črnogora tudi mir sklenila na pritisk Angležev, ali pa bode kot zavuznica in večja varvanka bojevala na strani Rusije še dalje ter je samo zarad tega do zdaj oprezovala precej v dogovore stopiti, to se bode še le videlo.

Rumunski uradni list objavlja provizorične trgovske pogodbe, ki so se sklenile

s Francosko, Angleško, Italijo, Švico in Holandijo.

Severo-amerikanskih zedinjenih držav kongresni zbornici sti sklenili, da se imajo volitveni glasovi iz Severne Caroline in južne smatrati veljavni za Hayesa, oni iz Teneseja in Texasa pa za Tildena.

Dopisi.

Iz Bleda 27. febr. [Izv. dop.] Zopet moram čez dolgo časa nekaj za naš kraj važnih, a poleg tega tudi smešnih rečij poročati. — Zima bode prešla tudi pri nas nekako tako hitro, da ne vemo kakó; mraza tudi nij bilo; še celo naše jezero nij zamrznilo. — Druga leta smo prodajali led na vse kraje, letos se je nam veliko zaslužka odtegnilo, ker so celo tukajšnji „hotelirji“ in graščaki od vseh mlakuž morali led v svoje ledenice dovažati.

Župana imamo še starega g. Vestra in on županuje se ve da nam Blejcem po volji, ker vsakemu baronu, grofu, okrajnemu glavarstvu v vsem ustreza; samo neko malo napako pa vendar le ima naše županstvo, namreč da le rado vse v jedino zveličavnej nemščini s svojim bričem ureduje, da se na ta način okrajnemu glavarju ne zameri. Zakaj ne potrebuje našega domačega jezika? Če ga sami ne spoštujemo, kdo ga bode spoštoval? Tujci mar? Pboljšajmo se!

Sedaj pak nekaj prav smešnega. Nekaterim bralcem „Slovenskega Nar.“ je morda znan Bled po vsem in tudi vas Mlino, kjer se nahaja Petranova gostilnica; tik nje stoji lepa J.-ova hiša, zraven nje nekaj let staro znamenje in sicer Krist na križu. Tega Boga prodal je sedanji posestnik J. pretečeni četrtek necemu posestniku v Zagoricah in sicer za 30 gold. Precej po kupčiji je odnesel prodajalec Boga s svojimi srebrniki od tod. Komaj pak je bil nekaj ur od Bleda, začela se je pravda za Boga mej Mlinarnimi in Zagoričanom. Božji kupec pravi, da mu je sodnija dovolila, da sme kupljenega Boga vzeti, ako ne drugače pak s silo in županstvo mu bode dalo celo častno stražo, da ponese Boga na svoj dom. Dosedaj se mu brez straže nij posrečilo, ker akopram je bil prišel z vozmi in družimi kmeti po njega, postavili so se Mlinarni v hudo brambo. Kako da se bode še cela stvar iztekla, bodem po dokončanej razpravi poročal, ker stvar je res tako čudna, da je poročila vredna.

„O ne, častiti gospod! A gospod Graham —“

„Kaj mi je mari gospod Graham — pazite na me. Porok sem vam, da bodete zopet varno prišli domov.“

Jerica je bila srčne krvi. Vozila še nij nikdar, ker se pa nij bala, posrečilo se jej je čudovito. Ker je pozneje še večkrat doktorju to storila, vodila je vajet kmalu jako spretno; spretnost, ki gospe nij ravno potrebna, ki pa je Jerici jako koristita.

Doktor Jeremija je bil mož beseda ter je vpeljal Jerico za strežnico v sobo Emilijino. Pri prvem pohodu pri bolnici je izvanredno hvalil Jerico, kako se je žrtvovala svojemu strijcu, in pravil je o njenej spretnosti, bolnikom streči, ter je vprašal, zakaj je ne pusti v sobo.

„Bojazljiva je,“ odvrnila je Emilija, „ter misli, da bi se mrzlice nalezla.“

„Tega ne verujem,“ rekel je doktor Jeremija; „to jej nij podobno.“

„Ne verujete vi?“ vprašala je Emilija nagloma. „Gospa Ellisova —“

„Je lagala“, segel jej je doktor v besedo. „Jerica bi rada prišla in vam stregla in to razume tako dobro kot gospa Ellisova. Vam nij mnogo treba. Treba vam je miru, a tega nemate pri tej neugnani klepetulji. Zato jo bodem denes poslal v Jeriho, ter Jerico k vam pripeljal. „Ta je majhena tiha miška, ter ima na vratu natakmeno jako prebrisano glavo.“

Misliti si nij, da bi bila Jerica Emiliji bolje stregla ali vsaj tako dobro kot gospa Ellisova; in Emilija je to vedela, ter je skrbela, da oskrbnica nij bila poslana v Jeriho; če prav je namreč doktor Jeremija mož poln predsodkov, nij mogel trpeti, vendar je bila izvrstna v marsikaterem oziru in skoro neobhodno potrebna. A bila bi tudi drugačna, Emilija bi je vendar ne bila razžalila kazaje jej, da je tu ali tam nij potreba.

Tako so bili Emilija, doktor Jeremija in

Jerica osrečeni, da je zadnja smela k bolnici zahajati. Oskrbnica pa kljubu svoje neuljudnosti nikdar nij izvedela, da je kdo vedel, koliko krivico je storila Jerici, da je nij bila pustila v sobo, ter za razlog še lagala.

Jerica je bila čuvna, skrbna in ljubeznjiva, kot jo je mogla najtoplejša ljubezen navdihati.

Kadar se je Emilija po noči iz nemirnega spanja probudila, dobila je hladno pijačo, in po močnem smrčanju gospe Ellisove je izpoznala, da jej pijače nij ponudila njena roka. Po dnevi je opazila, da se celi dan nobena sitna muha nij smela približati njenemu zglavju, da jej je cele ure potrpežljivo močila glavo ter jej lajšala bolest v njej, da so male nožice, nikdar ne ugnane, zmirom tihoma sem ter tija letale; iz tega se je Emilija preverila, da je doktor Jeremija govoril resnico, ko jej je obljubil izvrsten lek.

(Dalje prih.)

Iz litjskega okraja 24. febr. [Izvirni dopis.] (Na Wagenspergu.) Lepo mestice, mala planjava, kjer grad Wagensperg stoji! Tu imaš daleki razgled in dolensko malo, gorenjsko velikansko, hrvatsko gozdatno hribovje širi in dviga se pred tvojim očesom in tu in tam pribliška mali potočic in tu pa tam priluka bela hišica izza dreves in tihi mir kraljuje tu gori in nebeško lepo prinaša ti rahli vetrič v to mirno tihoto večerno molitev, jasno in ljubo deneče iz crkva v dolinicah in če nikdar, potem tukaj razumeš Freiligrathovih besedij: „Auf einem Berge sterben, — wol muss es köstlich sein! wenn sich die Wolken färben — im Abendsonnenschein. — Tief unten der Welt Gewimmel, — Forst, Flur und Strommeslauf, — und oben thut der Himmel — die goldnen Pforten auf.“ Tu širi se ti duša, tu filistra sezuješ, tu čisto idealno življenje v prsih vstaja in tu na tem mestu razumeš moža, ki je za svoj in naš čas velikansko delo dovršil, podavši nam „die Ehre des Herzogthums Krain.“ In če v tej knjigi čitaš, kako je mož rojstveno deželo ljubil, kako ga je peklo, da je na svojem potovanju našel, da kranjske dežele toliko krasot in ljudstva drugod ne poznajo ter čislajo, če vidiš v njegovih spisih kristalno čisto domoljubje, potem pridi gori na Wagensperg stat: lepa naša domovina se ti bode v malem koščeku pokazala, čvrst lep ljud millega slovanskega značaja, talentiran, popevajoč Dolenc te bode srečaval, ako ga obiščeš doli v dolini, britka žalost te bode obdajala, spominjajočega se slovenske domovine, „od nikogar spoštovane“ in oziraje se na grad, kjer je Valvazor, patrijot v 17 stoletji gmotno in duševno delal za čast naše domovine ter zraven pogledavši na one ljudi, ki patrijotično lepo svojo domovino pred vsem svetom blatijo, oziraje se na človeka, ki kronike denašnje dobe, nemčurske časopise v domačej zemlji kot kloake rabijo, kjer izpluvljajo gnjev in srd svoj nad lastnim ljudstvom in rodom, na našo krasno zemljo, potem se ti mož-patrijot 17. stoletja tukaj na Wagenspergu bitje vidi, kojega se prijetno le spominjati moreš in klobuk bodeš snel, ko bodeš stopil v grad, kjer je bival ta mož.

Ali nijsem pravega zadel, ko sem v uvodnem članku „talent in slovensko domoljubje“ povedal, da so najboljši možje v naši domovini bili domoljubi, prijatelji ljudstva in dežele in da so še!

Grad Wagensperg nij velik. Zunanost še kaže slog 15—16. stoletja, zatorej je sedaj moderniziran in le jedna soba ostala je še, kakor mi je hišnik v gradu pravil, kakor je bila za časa Valvazorjevega; v njej je mož neki delal. Nij velika; štiri stebri iz črnega marmorja stoje v njej, oblokana je okroglo in razgled je v gozd; prav tiha, mirna soba, soba prav za učenjaka, ki nij rad moten v delu.

Nijsem v njej mislil na avtentiteto, ali je bila ali nij bila ta soba v navedeno rabo; dosti mi je bilo, da se sploh jedna soba izmed vseh za to označi. Kako čestivredna, sveta se mi je zdela! Tu je zbiral mož naše domovine znamenitosti, tu je brlela luč možu, ki je toliko gmotno in duševno svojej domovini daroval, tu je rešil mož nalogo, ki si jo je postavil: osvetiti našo domovino pred tujim svetom. Tu v tej sobi učenjaka pokazala se mi je knjiga: Ehre des Herzogthums Krain velika, tu sem spoznal možovo vrednost in

nijsem se tu sramoval, da sem Kranjec, če tudi širše Kranje sin, in kakor na grobu velicah mož, vršelo je po zraku: nadaljujte potomci, vsaki po svojej moči, kar smo mi pričeli, hodite pošteno pot. S—c.

Iz Dunaja 26. febr. [Izv. dop.] (Hrvatsko društvo „Velebit“ proti Starčevićanem.) „Još Hrvatska ni propala — Ak' je dolgo tvrdo spala. Jača hoče bit“ s temi znamenitimi dr. Gajevimi besedami hočem vam začetni pripovedati čin, čin vrlo lep, kako so na Dunaji bivajoči hrvatski vseučiliščniki so kot vrli Slovani pokazali pred svetom slovanskim. V zadnjem zboru akademičnega društva hrvatskega tukajšnjih vseučiliščnikov „Velebita“ predlagal je tudi jeden Hrvat nezaupnico proti ruskemu profesorju Majkovu, kot so to storili zagrebški in graški mladi Hrvatje starčevićjani. Vnela se je burna debata. Starčevićjanski duh naj bi se pokazal kot močan; starčevićjanske glave naj bi se pokazale solidarne v smešnem duhu hrvatskega separatizma, proklinjajoče Srbstvo, Slovenstvo, Ruse; te toliko trapaste „veliko“ hrvatske glave naj bi tudi iz Dunaj svetu kazale, kazale, ka je vesoljna hrvatska mladež velevneta za hrvatskega veliko-norca — Starčevića. A dunajski Hrvatje imajo slovansk značaj; dunajski hrvatski sokoli goje ljubav ne samo do svoje domovine, timveč goré za Jugoslovanstvo — zato so vrgli z veliko navdušenostjo ovi predlog pod klop, a sebe proglasili kot vrle slovanske značaje, od kojih ima Jugoslovanstvo kolikor toliko vrlih borilcev pričakovati. Magjarstvu in Nemštvu pak, ki toliko povzdiguje in hvalisa hrvatske starčevićjance, objavili so krasni stavek: zraven hrvatskega domoljubjagojim o mi tudi ljubav do Jugoslovanstva in tudi s slovanstvom smemo se ponášati.“ Ta dunajska hrvatska mladež naj bode upor Hrvatom. Teh hrvatskih mož značaj in domoljubje naj bode tudi znak, da hrvatska mladež nij vsa popačena, nij vsa izgubljena za našo sveto slovansko stvar. Iz dna srca kličemo torej mi Slovenci tem hrvatskim mladim možem navdušeni: slava! Naj njih značajnost najde mnogo pristašev v lastnem jedenkrat junačkem narodu! Naj se teh Hrvatov duh kmalu razširi mej rojake ter izruje pogubonosne korenike hrvatskega separatizma. Naj slednjič jedenkrat zlobni duh Starčevićev pogine in naj ne mrači dalje polagoma razvedrujoče jugoslovanstvo obnebj.

Nemško in magjarsko časopisje, ki se jadi nad značajnostjo hrvatskih vseučiliščnikov na Dunaji, Vam daje najbolje spričevalo o svojej togoti. A mi drugi Slovani iznenadeni smo kot uže dolgo ne po vrlejši Vašej izjavi. Za to, hrvatska bračo na Dunaji: Tisočerna Vam naj doni slava!

„Da nam ono ne pogine, što je naše od starine.“

Slovansko pevsko društvo na Dunaji ima pondeljek, 5. marca prvo svojo letošnjo veliko koncertno-besedo. Program je velezanimiv. Pelo se bode pet zborov in sicer: 1. Dunte vetri (srbska), 2. Nitra (slovaška), 3. Kadrija (ruska), 4. Popotnik (slovenska), Růžinko (češka). Dalje so na programu štiri solo-prednašanja, namreč: gospisa Evgenija Papric-eva, (iz Moskve) petje, gospa Marija Krausova (iz Kieva) petje, gospica Zamarova producira se na harfi, a gospica R. Šetřilova (Česka) na glasoviru.

Po koncertu sledé produkcije polkovne godbe Hoch-in-Deutschmeistrov* s kapelnikom g. J. Dubcem na čelu. Koncertna-beseda bode v cvetličnih dvorinah dunajskega vrtohradnega društva (Gartenbaugesellschaft, Parkring).

Vstopnice dobivajo se pri g. predsedniku dr. Lenchu I. Bognergasse, 3. III. St., v slovanski Besedi, I. Dobelhofgasse 9, in v kavarni Mayreder Rothenthurmstrasse, 27. Dijaki dobivajo vstopnice pri g. predsedniku po znižanej ceni: 50 kr.

Domače stvari.

— (Javno slovensko predavanje), katero bode jutri 4. t. m. v ljubljanskej čitalnični dvorani, se prične točno ob 11. uri, in mi naznanjamo to po prošnji dotičnega odbora, da se ne bode po tolikokrat pozneje prihajajočih motilo občinstvo. Predaval bode, kakor uže oznanjeno, gosp. Janko Krsnik o „peziji in kulturi“. Vstopnice za ves nadaljni ciklus se dobivajo v „narodnej tiskarni“, pa tudi jutri pred 11. uro na kasi.

— (Vabilo k besedi) v narodnej čitalnici ljubljanskej v nedeljo 4. marca 1877. Program besedi je: 1. Nedved — „Pozdrav Bledu“, moški zbor z bariton-samospevom, ki ga poje gosp. Pucihar. 2. Ferd. C. Fűchs. — Recitativ in arija za sopran iz opere „Guttenberg“ s spremljevanjem glasovira, poje gospa Odijeva. 3. „Kaj Valvazor kratkočasnega pripoveduje o starih Kranjcih in Kranjcih“ — berilo čitalničnega predsednika. 4. Belini. — Velika arija iz opere „Sonambula“ za bariton-solo in mešani zbor s spremljevanjem glasovira; samospev poje gosp. Vojteh Valenta. 5. Vogt. — „Nachtgesang“, kvartet za gosli, violo in violončel, igrajo gg.: Mayer-Haager, Stöckl, Valenta in Stiaral. 6. Smetana — mešani zbor, arija za sopran in dvospev iz opere „Prodana nevesta“ s spremljevanjem glasovira; samospeve pojeta gospa Odijeva in gosp. dr. Rojc. Začetek ob pol 8. uri zvečer.

— (Premeščenje.) G. polkovnik Metz, poveljnik rezervnega polka št. 17, dobi poveljništvo slovenskega polka Hartung; na njegovo mesto v Ljubljano pa pride podpolkovnik Prieger od domačega našega polka v Trstu, — svak dr. J. Razlaga, — rodom Slovenec sè spodnjega Štajerskega.

— (Idrija.) Čitamo, da je kmetijski minister ukazal preiskavati, kako je s pritožbo idersko, da tam erarne peči za živo srebro škodljivo delujejo na rastlinsko življenje. Maja meseca pridejo veščaki in profesorji tija preiskavat.

— („Der dumme Kerl von Laibach“) alias „Laibacher Tagblatt“ imenovan, vsak dan zdaj hujska na narodno stranko. Predvčeranjem v članku „Vor den Wahlen“ čenča, da od zdaj „Klerus“ na Kranjskem ne bo smel več v volitve vtikati se, temuč, da je uže čas, da se posel volilnega vodstva dene v druge roke, (v čegave, v briške? Ur.) Ta list je uže skoro znorel, od kar ga ima dunajski, v Ljubljano priklateni annoncensammler v neveščih rokah.

— (Iz Velike doline) na Dolenskem se nam piše: 11. t. m. so pri nas volili župana, vrlega narodnjaka g. Dolinarja. Čas je uže bil, da je umeknil se poprejšnji župan Hribar, ki je kot deželnobrambovski častnik tudi v županstvu vedel se prav po subordinaciji, in vedno nemški uradoval.

— (Pastaričice,) vesele hčerke prijetne pomladi so 1. t. m. prišle v Ljubljano,

a mrzlo in sneženo vreme jim prav slabo ugaja, da reve žalostne posedajo po solčnih strehah.

— (Čuden porod.) Od Borovnice se nam piše 1. marca: Tele z 2 glavama, 3 očesi in 3 ušesi narodilo se je 27. februarja zvečer na Bregu poleg Borovnice. Priraščena glava pod desnim ušesom životne glave je blizu četrt manjši od zadnje, njeno edino oko je na sredi čela. Tele pije prav rado, in še le 3 dni staro je večje kot drugo tele pri 5 tednih. Posestnica Marija Horvatin, po domače Zlovšovka, katerej tele sliši, opozorjena da naj skrbi, da žival ne pogine, meni da bi se te prikazni najrajši znebila, tako hitro kot mogoče. Ako kdo želi to čudo v nedeljo gledat priti, sprejemem ga rad, Breg je le 1/4 ure daleč od Borovnice. Bi pa hotel kdo teleta kupiti, blagovoli naj se obrniti, na g. Avg. Zabred-a, železniškega uradnika v Borovnici.

— (Star mož.) Iz Brašovec se piše „G.“ Dne 14. febr. je tukaj umrl pošten, 90letni Pongrac Cizej. Mož se je vojskoval v svojih mlajših letih zoper silnega Napoleona I. ter kot pešec prehodil mnogo sveta, velik del Rusije, Nemčije, Francije in nekoliko Italije. Sedaj imamo še samo enega njegovih vrstnikov in soborilcev, ki pa mnogo časa uže ne more več iz postelje.

— (Od sv. Duha pri Lučah) se „G.“ piše, da je ničvreden pastir šumo zažgal, da bi bila lahko cerkev zgorela. Velika sreča je bila, da so ljudje nevarni ogenj brž zapazili in ugasnili.

Razne vesti.

* (Nemci se iz Rusije) selijo proč v Brazilijo in sicer, ker nečejo v vojake sinov dajati. Če Nemci iz Rusije otidejo, bode to le Rusom na korist in veselje. Bog jih nesi daleč!

* (Stan cerkvenih dostojanstvenikov.) Po novem rimskem imeniku za leto 1877 je katoliška cerkev 31. decembra leta 1876 imela 54 kardinalov, 11 patrijarhov obojnega obreda, 750 nadškofov in škofov latin. obreda s stalnimi sedeži, 50 nadškofov in škofov jutrovskega obreda, 280 nadškofov in škofov za „mejnoverske kraje“ (in partibus infidelium), 28 patrijarhov, nadškofov in škofov, ki nemale več naslova, 12 prelato, „nullius dioeceseos“: skup 1185 členov višjega dnhovstva.

Poslano.

Uredništvu ljubljanskega „Tagblatta“!

Za premnoge dokaze živega interesa, katerega gojite za mojo tako nevažno osebo, zlasti pa za odlikovanje, da celo bulletine o mojem zdravju donasate radovednim Vašim bralcem, se zahvaljuje

s primernim spoštovanjem
Prof. Fr. Šuklje.
V Ljubljani 1. marca 1877.

Za izvanredno dobrohotnost in simpatijo pri odhodu iz Krškega se prisrčno zahvaljuje
(48) **Tone Ferfila,**
raz-tajnik.

Dunajska borza 2. marca.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	62 gld.	75 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67	65
Zlata renta	74	20
1860 drž. posojilo	108	75
Akcije narodne banke	829	—
Kreditne akcije	150	30
London	123	60
Napol.	9	88 1/2

Tujci.

1. marca:

Pri **Stonu**: Krauper iz Gradca. — Samaski iz Pešte. — Fröhlich iz Kranja. — Mohorčič iz Trsta. — Trdina iz Celovca.
Pri **Matiji**: Wolta iz Dunaja. — Breyer iz Cirknice. — Kraus iz Dunaja. — Šink iz Zagorja. — Daman iz Kočevja. — Hentschel iz Dunaja. — Janič iz Vipave.
Pri **Zamerci**: Eichberger iz Ribnice.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

C. k. cekini	5	93
Srebro	113	40
Državne marke	60	70

Razglas.

Z dovoljenjem slavne c. kr. sodnije se bodo vse v zapuščino **Franjo Rodeta** spadajoče stvari, **15. 16. in poslednje dneve meseca marca od 9. do 12. ure popoldne in od 2. do 9. ure popoldne, za čas od sv. Jurja t. l. do sv. Mihela t. 1882 največ ponujajočemu v zakup dale.**

Zapuščina obstoji: 1. v Sneberji hiša št. 25 s 4 sobami, jedilno hrambo, kuhinjo in dvema magacinoma.

2. Prizidje se kuhinjo, delavnico, eno sobo, kletom, žitno sušilnico in drvarnico.

3. Gospodarsko postopje se prostornim, oblokanim hlevom, sbrambo za orodje, šupo, podom in svišli.

4. Vezani kozolec s 4 okni, **navadni kozolec** s 20 okni, **svinjak**, **čebelnjak** in k navedenemu posestvu spadajoče njive, travniki, vsa druga zemljišča, njive na ljubljanskem polju, travniki v mestnem gozdu, v Logu in v Volavlah, skupno znašajoči: **60 oralov 730** □ °, od tega spada na travnike: 40 oralov 961 □ °, na polja: 12 oralov 270 □ °, na pašnike in polja: 3 orale 692 □ °, na pašnike s lesovjem: 1 oral 1568 □ ° in travnike s lesovjem: 2 orale 439 □ °.

Zakup (ticituctja) se prične 15. marca t. l. v Sneberji hiš. št. 25.

Dražbeni pogoji se izvedo pri c. kr. notarju dr. Jarneju Zupanču in pri varuhih g. Mariji Dogan in g. Franjo Dreniku. (49—1)

Posestvo v Sneberji je pripravno za kupčijo, gostilnico in posebno tudi za mlekarstvo. Vsa poslopja razen kozolcev so z opeko krita.

!!Svarjenje!!

Nekaj časa sem se od dunajskih firm obznanjajo pravi italijanski godbeni instrumenti **Ocarina**; zato sem prisiljen, da obznamim, p. n. občinstvo osleparjenja varujoč, da se glavno skladišče moje iznajdbe



Ocarina,

— na katerem se zdaj v Parizu z odličnim vspohom koncertira — nahaja samo pri g. **E. Witte, Dunaj**, in so torej vsi drugje slavljene enakozvani fabrikati le posnemanja mojega originala. Vsak mojih čisto ubranih instrumentov nosi sledeči fabrični kolek:

Gius. Donati
INVENTO. E FABR. BUDRIO.

S spoštovanjem Giuseppe Donati.

Po moji tiskani in lahko umevni šoli se lahko diletanti uže **v 30 minutah**, neveščim v nekaterih urah nauče najlepše melodije.

Originalne fabrične cene s tiskanim navodom vred

Št.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
gl.	1.—	1.50	2.—	2.50	3.—	4.—	5.—

■ Za spremljanje na glasoviru je najboljša števil. V ■

Zvezek not tudi za nemuzike rabljivih št. I. in II. vsak z 12 melodijami po 40 kr.

Glavni agent za Avstro-Ogersko in Nemčijo:

Ed. Witte, Wien,

Stadt, verl. Kärntnerstrasse 59.

Pošilja se urno proti kasi ali povzeju. — En gros kupci rabat. (29—4)

Kot dokaz solidnosti mojih ponujanih pravih italijanskih instrumentov se zavezujem, vse druge slavljene takozvane Okarine po 50 kr. do 1 gld. za št. I.—VII. dajati; sto še ceneje.

Ravnokar je v „Narodnej tiskarni“ v Ljubljani izšlo in se dobiva:

VIII. zvezek „Listki“:

Pomladanski valovi.

Roman, spisal I. Turgenjev, poslovenil dr. M. Samec. 8^o 17 pol. Cena 60 kr.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

30 let uže je nij bolezn, ki bi je ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledičico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je bolj nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričevala zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastojn.

Kratki izkaz iz 30.000 spričevalov.

Spričevalo št. 78.670.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalesscière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in griži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju i scalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih i mehurji, trganju v mehurji i t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsni boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalesscière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp. Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalesscière du Barry vsestransko, najbolj spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimpenn, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj pacient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalesscière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Spričevalo št. 72.618.

La Roche sur Yon, 30. julija 1868.

Vaša Revalesscière ozdravila me je popolnem strašnih želodčnih in čutnicnih boleznij, katere so me deset let učile.

(Gospa) Armanda Prevost, posestnica.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, ko pri zdravilih.

V plehsatih pušicah po pol funta 1 gold, 50 kr., 1 unt 2 gold, 50 kr., 2 funta 4 gold, 50 kr., 5 funtov 10 gold, 12 funtov 20 gold, 24 funtov 36 gold.

Revalesscière-Biscuiten v pušicah in Revalesscière-Chocolatée v prahu 12 tas 1 gld, 50 kr., 24 tas 2 gl. 50 kr., 48 tas 4 gl. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gl.

Prodaje: Du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah. Kakor tudi povzetjih. V Ljubljani Ed. Witte, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Prodanu, v Celovcu pri lekarju Birnbacherju, v Spjletu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschu, v Zadru pri Androviču. (78)

Elikvir iz Kine i Koke,

najboljši do sedaj znani **želodčni liker**. Pospešuje cirkulacijo in prebavljenje, ter različne organe in ude z nova okrepi in oživi.

1 steklenica 80 kr.

Dobiva se jedino le pri (53—40)

Gabriel Piccoli,

lekarju, na dunajski cesti v Ljubljani.

Podtrebušne in kilove bolezni

zdravi popolnem neškodljiva mast za kilove ali pretrgane od **Bogom. Sturzenegger-ju** v **Herisau** (Švica). Mnoga spričevala in zahvalna pisma se prilagajo navodu. Razpošilja se v piskerčih po 3 gld. 20 kr. a. v. po **B. Sturzenegger-ju** samem, ali pa po deželnej lekarni g. **E. Birschtza** v Ljubljani. (329—9)